

Węgier daje obecnie książka F. Eckharta, *Magyar alkotmány-és jogtörténet*. Budapest 1946.

Do podanych przez autora prac dotyczących Bośni i Hercegowiny dodać by należało pracę Norberta Wurmbanda, *Die rechtliche Stellung Bosniens und der Herzegowina*. Leipzig u. Wien (F. Deuticke) 1915.

Te drobne uwagi w niczym nie umniejszają wartości książki Hellblinga, która jest obecnie bez wątpienia najlepszym podręcznikiem historii ustroju Austrii.

KAROL KORANYI (Warszawa)

Walter Theimer, *Geschichte der politischen Ideen*, Sammlung Dalp., nr 56, Bern 1955, Francke.

Praca obejmuje rozwój myśli politycznej od Platona po rok 1939. Uwzględniono w niej jedynie „wielkich myślicieli“, pominięto i materiały publicystyczne, i materiały organów przedstawicielskich i programy stronnictw politycznych — i z tego punktu widzenia przyjęty w pracy dobór materiału wydaje się być pewnym uwstecznieniem, choćby np. w porównaniu z koncepcją wielkiego dzieła Carlylów. Jeśli natomiast przyjąć za autorem kryteria doboru materiału — zarówno dobór omawianych myślicieli jak i systematyka są jasne i przekonujące. Uwzględnione zostały wszystkie główne kierunki myśli politycznej. Materiał ugrupowano nie personalistycznie wedle myślicieli, lecz wedle kierunków. Tu zaś systematyka kierunków jest nieraz nowa i interesująca, zwłaszcza jeśli idzie o wiek XIX i XX. Razem np. omówiono doktryny chrześcijańsko-społeczne, społecznikujących liberałów oraz reformistów socjalistycznych, widząc łączność tych kierunków w przeciwstawieniu „reformy“ i „rewolucji“. Trafnie w jednym rozdziale scharakteryzowano rozwój (raczej: dekadencję) idei narodowej od Mazziniego do imperializmu. Obiektywność wykładu, widoczna jeszcze przy przedstawieniu poglądów Marksa (choć szereg szczegółowych ocen autora świadczyć się zdaje o słabej znajomości dzieła Marksa i współczesnego stanu nauki o nim) załamuje się jednak, gdy przyjdzie do omówienia współczesnego marksizmu — tu skrajny liberalizm autora każe mu go umieścić wspólnie z „totalizmem“.

KONSTANTY GRZYBOWSKI (Kraków)

Die Tätigkeit der Reichs-Commission, Wyd. prof. dr Leo Stern, oprac. źródeł Herbert Buck. Zeszyt I—II s. LVIII—1096. Berlin 1956. — *Der Kampf der deutschen Sozialdemokratie in der Zeit des Sozialistengesetzes 1878—1890*. Tom 3 — Archivalische Forschungen zur Geschichte der Deutschen Arbeiterbewegung.

W omawianym tomie zebrano całość materiału źródłowego dotyczącego specjalnej komisji państwowej, powołanej dla rozstrzygania odwołań od decyzji władz policyjnych w sprawie zastosowania przepisów ustawy antysocjalistycznej z 1878 r. Przeprowadzając delegalizację partii socjaldemokratycznej i ogłaszając prawa wyjątkowe w stosunku do politycznego ruchu proletariatu, Bismarck zaproponował równocześnie utworzenie komisji specjalnej dla zapobieżenia nadużyciom policji i stworzenia dodatkowej instancji nadzorującej, której zadaniem miało być roz-